

Aanvullend onderzoek Sportpark Brasapark, Amsterdam

Gemeente Amsterdam

✘ Gemeente
✘ Amsterdam
✘

idverde
Advies

COLOFON

Aanvullend onderzoek Sportpark Brasapark, Amsterdam

OPDRACHTNEMER	<i>idverde</i> Advies Willemsplein 2-4 5211 AK 's-Hertogenbosch T 073 205 11 00 E 5.1, 2, e idverde.nl
Opdrachtgever	Gemeente Amsterdam 5.1, 2, e 1018 DN Amsterdam Nederland
Projectnummer	726240044
Status	Definitief
VERSIE	3.0
DATUM	13 november 2025

In deze rapportage is gebruik gemaakt van gegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFD). Op deze gegevens rusten auteursrechten. Het schriftelijk of digitaal delen of publiceren van (een deel van) de gegevens uit de NDFD is niet toegestaan zonder toestemming van BIJ12, uitgezonderd aan bevoegd gezag in het kader van een vrijstellings- of ontheffingsprocedure of voor intern gebruik van de opdrachtgever voor de duur van het betreffende project.

idverde Advies bv is niet aansprakelijk voor vervolgschade, alsmede schade die voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van de werkzaamheden, kaartmateriaal inclusief getoonde begrenzingen of andere gegevens verkregen van *idverde* Advies bv. De opdrachtgever vrijwaart *idverde* Advies bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing. *idverde* Advies bv is lid van het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging van ecologische adviesbureaus. Hierdoor zijn wij goed op de hoogte van de nieuwste ontwikkeling op het gebied van ecologie en wetgeving. Door de inzet van conform de wet ter zake kundige ecologen, waarborgen wij daarnaast onze onderzoekskwaliteit. Omdat ecologisch (veld)onderzoek een momentopname is, kan aanwezigheid van beschermde soorten soms niet worden uitgesloten of bevestigd. Daarnaast is de natuurwetgeving aan verandering en jurisprudentie onderhevig. *idverde* Advies bv is niet aansprakelijk voor de gevolgen van onverwacht verschijnende of verdwijnende flora of fauna, noch voor de gevolgen van veranderende wetgeving of jurisprudentie.

INHOUDSOPGAVE

COLOFON		2
1 AANLEIDING		4
1.1 Aanleiding	4	
1.2 Plangebied	5	
1.3 Beschrijving van de werkzaamheden	6	
2 WERKWIJZE AANVULLENDE ONDERZOEKEN		7
2.1 Quickscan soortenbescherming	7	
2.2 Soortgericht onderzoek	7	
2.3 Bunzing, hermelijn en wezel	7	
2.4 Vleermuizen	9	
3 ONDERZOEKSRESULTATEN		10
3.1 Kleine marterachtigen	10	
3.1.1 Habitatgeschiktheidsscan	10	
3.1.2 Onderzoek struikrovers	12	
3.2 Vleermuizen	13	
3.2.1 Veldbezoek 3 juni	13	
3.2.2 Veldbezoek 10 augustus	13	
4 TOETSING AAN HET BESLUIT ACTIVITEITEN LEEFOMGEVING		15
4.1 Schadelijke handelingen	15	
4.2 Kleine marterachtigen	15	
4.3 Vleermuizen	16	
4.4 Algemene broedvogels en grondgebonden zoogdieren	16	
5 CONCLUSIE EN ADVIES VERVOLGSTAPPEN		17
5.1 Kleine marterachtigen	17	
5.2 Vleermuizen	17	
5.3 Zorgplicht	17	
BRONNEN		18
BIJLAGE 1 – IMPRESSIE BEELDEN VAN STRUIKROVERS		19

1 Aanleiding

1.1 Aanleiding

De Gemeente Amsterdam is voornemens om sportfaciliteiten, waaronder hockey- en American Footballvelden, te realiseren in groengebieden in Zuidoost. Om dit te realiseren dient er een gedeelte van een groenstrook verwijderd te worden en naastgelegen perceel bouwrijp gemaakt te worden.

Ruimtelijke ingrepen, zoals herinrichtingswerkzaamheden, kunnen (negatieve) effecten hebben op beschermde flora en fauna. Een dergelijke activiteit wordt onder de Omgevingswet een flora- en fauna-activiteit genoemd. Indien beschermde soorten aanwezig zijn, worden door de voorgenomen ingrepen mogelijk schadelijke handelingen van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) onder de Omgevingswet overtreden. Voor dit plangebied is, gedurende een Quickscan Wet Natuurbescherming uitgevoerd door *idverde* Advies in 2022 (project: 726220072), bepaald dat het plangebied potentieel geschikt is als leefgebied en verblijfplaats voor kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel) en mogelijk essentieel foerageergebied/vliegroutes van vleermuizen bevat.

Om te voorkomen dat schadelijke handelingen welke vergunningsplichtig zijn worden uitgevoerd, is door *idverde* Advies aanvullend onderzoek uitgevoerd om te bepalen wat de betekenis is van het plangebied voor voorgenoemde soorten. Mogelijk is het noodzakelijk een omgevingsvergunning aan te vragen voor de voorgenomen ontwikkelingen. De bevindingen van het aanvullend onderzoek en het advies met betrekking tot de Bal zijn in onderstaande hoofdstukken nader beschreven.

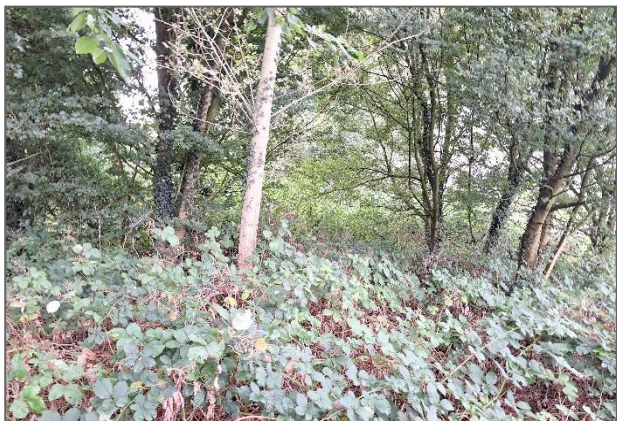
Figuur 1.1: Ligging plangebied (rood omkaderd) in het Brasapark aan weerszijde van het Bijlmerpleinpad.

1.2 Plangebied

Het plangebied is gelegen in Amsterdam Zuidoost, in de wijk Gaasperdam en ligt voor 2/3 in een ontwikkelveld en voor 1/3 in een uitloopgebied van het Brasapark. Het plangebied wordt doorsneden door het Bijlmerpleinpad. Het terrein wordt aan de zuidwestzijde begrensd door de Huntumdreef, aan de noord- en oostzijde door het Brasapark en aan de zuidzijde door een watergang welke de zuidelijk gelegen wijk omringd. Het terrein bestaat hoofdzakelijk uit parkgras wat regelmatig gemaaid wordt. Daarnaast is een houtwal aanwezig met grote wilgen en populieren en zeer ruige ondergroei van braamstruweel. Deze houtwal loopt over in de oeverzone van de watergang aan de zuidoostzijde. Een uitgebreide impressie van het plangebied is opgenomen in de eerder aangeleverde quickscan (idverde Advies in 2022, project: 726220072).

Figuur 1.2: Impressie van het plangebied ten westen van het Bijlmerpleinpad (links) en ten oosten (rechts).

Figuur 1.3: Impressie van de begroeiing in de houtwal aan de zuidzijde van het plangebied.

1.3 Beschrijving van de werkzaamheden

De werkzaamheden bestaan uit omvorming van het terrein waarna sportvelden (figuur 1.4) worden aangelegd. Voor deze omvorming zal het plangebied bouwrijp en geëgaliseerd worden. Hierbij wordt tevens een strook van de aanwezige houtwal verwijderd. De aanwezige strook naast de oever zal deels gespaard worden door een strook naast de oever te behouden.

Figuur 1.4: Kaart met locatie van het nieuwe sportveld.

2 Werkwijze aanvullende onderzoeken

Ten behoeve van het ecologisch onderzoek is soortgericht onderzoek naar kleine marterachtigen en vliegroutes/foerageergebied van vleermuizen uitgevoerd. In dit hoofdstuk is per onderdeel de werkwijze beschreven.

2.1 Quickscan soortenbescherming

Tijdens een Quickscan Wet natuurbescherming (uitgevoerd door idverde advies, november 2022) is het plangebied beoordeeld op aanwezigheid van geschikte biotopen van beschermde soorten uit alle soortgroepen. Tijdens de quickscan zijn geen beschermde soorten aangetroffen, maar is wel geconcludeerd het plangebied mogelijk geschikt is als leefgebied met vaste rust- en verblijfplaatsen voor kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel) en essentiële vliegroutes/foerageergebied van vleermuizen. Geschikt biotoop/leefgebied voor andere beschermde soorten is niet aanwezig, waardoor het voorkomen van deze soorten binnen het plangebied is uitgesloten.

2.2 Soortgericht onderzoek

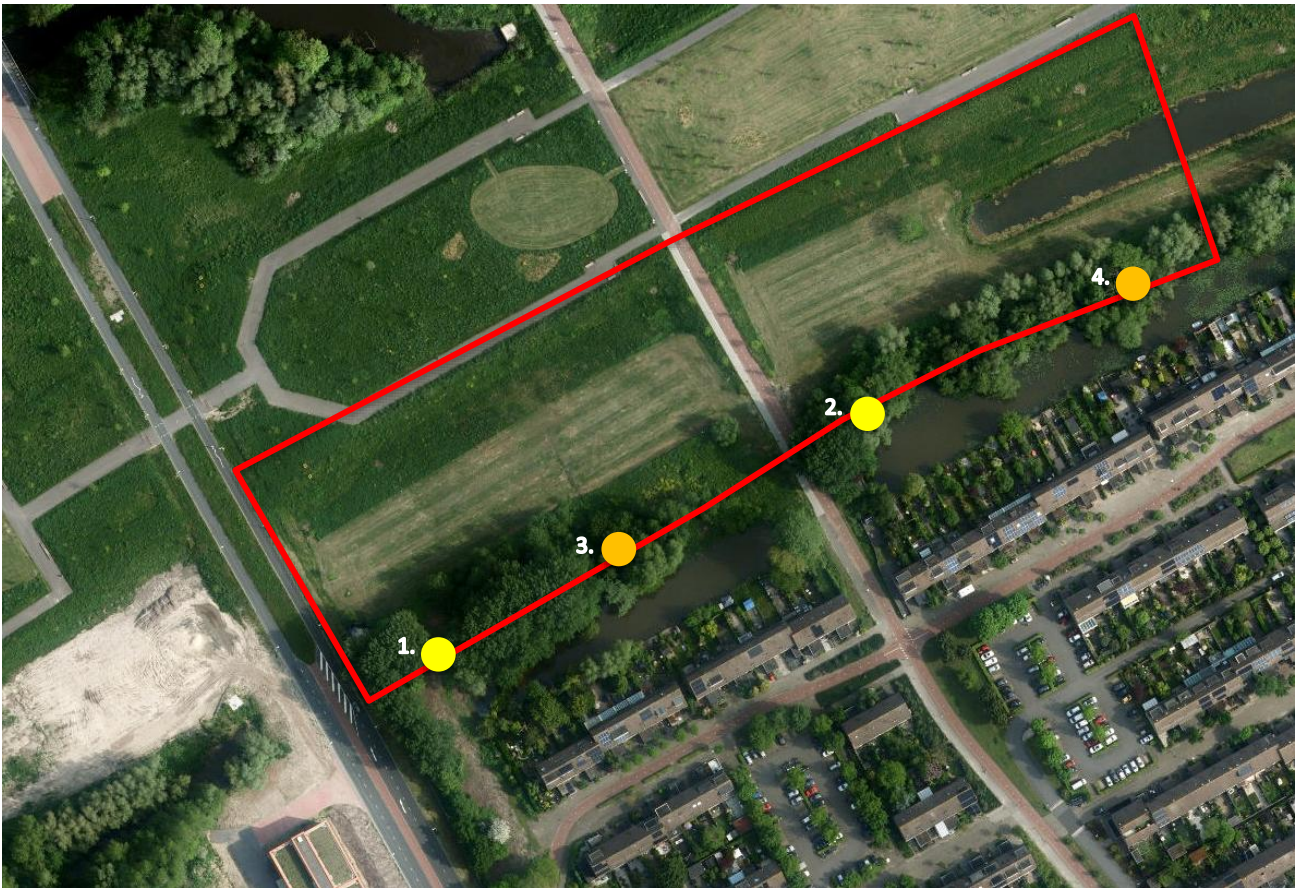
Het doel van het aanvullend onderzoek is het vaststellen van de af- of aanwezigheid van kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel) en essentiële vliegroutes/foerageergebied van vleermuizen. Indien het onderzoek uitwijst dat de benoemde soorten aanwezig zijn en dat mogelijk schadelijke handelingen niet zijn uit te sluiten dan dient dit onderzoek daarnaast ook ter onderbouwing van een omgevingsvergunning in het kader van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

2.3 Bunzing, hermelijn en wezel

Het onderzoek naar kleine marterachtigen is uitgevoerd conform de richtlijnen van het kennisdocument Kleine marterachtigen (*Kennisdocument Kleine marterachtigen, Versie 1.0 januari 2024, Bij12*). Het kennisdocument beschrijft hoe en met welke maatregelen bijgedragen kan worden aan het behoud van een gunstige staat van instandhouding van de kleine marterachtigen. Daarnaast kan de informatie bijdragen aan het verkrijgen van inzicht in de benodigde onderzoeks- en uitvoeringsinspanning.

Het marteronderzoek is uitgevoerd door middel van het plaatsen van struikrovers in de periode 23-07-2024 t/m 19-09-2024. De struikrover is een type cameraval waarmee alle kleine marterachtigen kunnen worden aangetoond (bron: Kennisdocument Kleine marterachtigen). Een struikrover bestaat uit een halfopen pvc-buis, met daarin een plankje bevestigd. Aan de voorkant van dit plankje is een blik sardientjes bevestigd. In dit blik sardientjes wordt een gaatje geprikt, zodat de geur van de sardientjes fungeert als lokstof. Aan de achterzijde van de plank is een wildcamera geplaatst (Browning 2019 Strike force HD Pro x).

Vanwege de beperkte omvang van het terrein zijn in totaal 2 struikrovers ingezet welke één keer verplaatst zijn (Figuur 2.1 en Tabel 2.1). Dit is ook conform het Kennisdocument kleine marterachtigen welke aangeduid hoeveel camera's ingezet moeten worden in verhouding tot de grootte van het onderzoeksgebied. Het plangebied is in totaal 2,8 hectare groot. Het gebied wat wordt aangemerkt als functioneel leefgebied (verbindingen, verblijfplaatsen en terrein met voldoende dekking) is 0,8 hectare (zie ook figuur 3.5). Per 0,25 hectare geschikt leefgebied dient één onderzoekseenheid (zoals een cameraval of struikrover) te worden geplaatst, wat neerkomt op 4 onderzoekseenheden. Er zijn 2 struikrovers gedurende 8 weken op locatie geweest, deze zijn na 4 weken verplaatst binnen het plangebied om een grotere dekking te realiseren. Gedurende het onderzoek heeft een controlemoment (21 augustus 2024) plaatsgevonden waarbij de lokstoffen, batterijen en sd-kaarten vervangen zijn. Na het controlemoment en het ophalen van de camera's zijn de beelden gecontroleerd op foto's van marterachtigen.

Figuur 2.1. Het plangebied (rood omkaderd) met locaties van struikrover 1 en 2 (gele stippen) en de verplaatste locatie bij 3 en 4 (oranje stippen).

Tabel 2.1. Gegevens van de geplaatste onderzoekseenheden.

Methode	Locatie geplaatst
Struikrover 1, ronde 1 (figuur 2.2)	Geplaatst aan de westzijde in de houtwal dicht bij enkele kleine hopen.
Struikrover 2, ronde 1 (figuur 2.2)	Geplaatst aan de oostzijde in de houtwal vlak langs de oevervegetatie
Struikrover 3, ronde 2	Geplaatst aan de westzijde in de houtwal bij takkenril.
Struikrover 4, ronde 2	Geplaatst aan de oostzijde in de houtwal bij omgevallen boom.

Figuur 2.2. Foto van struikrover 1, en struikrover 2.

Habitatgeschiktheidsscan

Voor kleine marterachtigen is het van belang dat het leefgebied aan een aantal ecologische functies voldoet. Deze ecologische functies zijn onderverdeeld in de drie V's; Voedsel, Verbindingen en Verblijfplaatsen. Ondanks dat de specifieke eisen wat betreft

leefgebied voor bunzing, hermelijn en wezel verschillen, zijn de landschapkenmerken voor de kleine marterachtigen van groot belang. Tijdens de veldbezoeken zijn deze geschikte ecologische functies in kaart gebracht. Hieronder volgt verdere informatie per ecologische functie.

Verblijfplaatsen

Het territorium van kleine marterachtigen bestaat uit een aantal rust- en voortplantingsplaatsen. Dit zijn onder andere hopen, houtstapels, holle bomen, mollennesten, takkenrillen, stapels stenen en puin, gaten en holten.

Voedsel

Het voedsel van kleine marterachtigen verschilt per soort. Bunzing is een opportunist welke zowel knaagdieren als konijnen en amfibieën eet. Voor hermelijn is het belangrijk om te letten op de aanwezigheid van burchten en hopen van bijvoorbeeld konijnen of ratten. Ook grote aanwezigheid van vogels kan voorzien in de voedselvoorziening van hermelijn. Wezel is voornamelijk aangewezen op woelmuizen. Indien deze onderfamilie van muizen niet aanwezig is verminderd de kans op wezel drastisch.

Verbindingen

Via landschapselementen verplaatsen/migreren kleine marterachtigen zich tussen rustplaatsen en jachtgebied. Dit zijn onder andere groene oevers, bermen, houtwallen, hagen, takkenrillen, bosranden, struweel, hoge graslandvegetatie, rommelhoekjes, greppels en rietlanden. Hierbij wordt tevens gelet op de hoeveelheid dekking gedurende de zomermaanden in vergelijking met de wintermaanden. Dit gezien gedurende de zomermaanden doorgaans meer dekking aanwezig is.

2.4 Vleermuizen

Het onderzoek naar vliegroutes van vleermuizen is uitgevoerd conform de richtlijnen uit het door het bevoegd gezag goedgekeurde Vleermuisprotocol (2021). Dit protocol is ontwikkeld door de Zoogdiervereniging en het Netwerk Groene Bureaus in samenwerking met de Dienst Landelijk gebied en de Gegevensautoriteit Natuur. De veldbezoeken zijn uitgevoerd onder voor vleermuizen gunstige omstandigheden: niet te harde wind (max. 4 Bft), milde temperaturen (10 graden of meer) en weinig tot geen neerslag. Tijdens de veldbezoeken is op grond van geluid en zicht geïnventariseerd. Met behulp van een heterodyne batdetector met opname- en vertragingfunctie (Pettersson D240x) is de echolocatie die vleermuizen uitzenden hoorbaar gemaakt voor mensen.

Door tijdens een onderzoek zoveel mogelijk visueel waar te nemen is de determinatie geverifieerd en het gedrag vastgesteld. Voor visuele waarneming is gebruik gemaakt van een krachtige zaklamp (1000+ lumen) en een warmtebeeldcamera type FLIR Scion OTM266.

Ten behoeve van het onderzoek naar foerageergebied en vliegroutes zijn twee avondbezoeken uitgevoerd met een tussenliggende periode van minimaal acht (8) weken (Tabel 2.1). De onderzoeken zijn uitgevoerd door twee personen.

Tabel 2.2. Gegevens van de onderzoeksperiodes.

Datum	Weersomstandigheden
2024-06-03, 21.54 t/m 23.54u	15 graden, bft. 1
2024-08-10, 21.05 t/m 23.05u	19 graden, bft. 3

3 Onderzoekresultaten

In dit hoofdstuk zijn de resultaten van het uitgevoerde veldonderzoek naar kleine marterachtigen en vleermuizen beschreven.

3.1 Kleine marterachtigen

3.1.1 Habitatgeschiktheidsscan

De habitatgeschiktheidsscan is een belangrijk onderdeel voor onderzoek naar kleine marterachtigen. Tijdens de veldbezoeken worden de geschikte ecologische functies in kaart gebracht. Hieronder volgt verdere informatie per ecologische functie.

Verblijfplaatsen

Het territorium van kleine marterachtigen bestaat uit een aantal rust- en voortplantingsplaatsen. Verblijfplaatsen dienen bereikbaar, droog en geïsoleerd te zijn. Daarnaast is voldoende dekking en de aanwezigheid van voldoende voedsel in de directe omgeving van groot belang. In een leefgebied zijn altijd meerdere verblijfplaatsen aanwezig, welke afhankelijk zijn van de soort. Voorbeelden van verblijfplaatsen zijn hopen van (woel) muizen, ratten en mollen, boomholtes, burchten, houtstapels, (losse) hooibalen, kieren in stallen, kieren in woningen, kisten en onder (rij)platen. Kleine marterachtigen maken niet het gehele jaar gebruik van dezelfde verblijfplaatsen. Dit maakt het daadwerkelijk aantonen van verblijfplaatsen bijna onmogelijk.

Voor wezel zijn de volgende mogelijke verblijfplaatsen binnen het plangebied geschikt: Houtstapels, muizenholen, openingen in/onder bomen, mollentunnels en andere hopen en openingen waar een wezel in past. Hierbij zijn openingen van 2,5cm voor de kleine vrouwtjeswezel voldoende. In het plangebied zijn verblijfplaatsen voor wezel als muizenholen, openingen onder bomen en mollentunnels waargenomen (Figuur 3.1). Deze zijn voornamelijk waargenomen in de houtwal langs de oever.

Figuur 3.1. Kleine hopen en graafwerk van mollen en muizen in plangebied. Dit kan gebruikt worden door kleine marterachtigen zoals wezel en hermelijn.

Voor hermelijn zijn de volgende mogelijke verblijfplaatsen geschikt: Tunnels, houtstapels, openingen in/onder bomen en ratten-woelratholen. Hierbij zijn openingen van 4,5cm voldoende. In het plangebied zijn geen van dergelijke verblijfplaatsen aangetroffen. In de stroken met ruigte kunnen echter hopen van (woel)ratten aanwezig zijn.

Voor bunzing zijn de volgende mogelijke verblijfplaatsen geschikt: Burchten, hopen (schuurtjes/loodsen/bebouwing), ruimtes onder stenen, hooibalen, openingen in/onder bomen en takkenhopen. Hierbij zijn openingen van 10cm is voldoende. In het plangebied is geen bebouwing aanwezig wat de mogelijkheid van verblijfplaatsen voor bunzing verkleint. Wel zijn er enkele omgevallen bomen en houtstapels waargenomen (Figuur 3.2).

Figuur 3.2. Openingen in omgevallen bomen en houtstapels binnen het plangebied.

Voedsel

Het voedsel van kleine marterachtigen verschilt per soort en is onderstaand beschreven. Vaak zijn prooidieren als konijn en muizen niet te zien dus wordt de aanwezigheid bepaald op basis van sporen.

De wezel is een carnivoor specialist en eet voornamelijk woelmuizen (maar ook ware muizen). In het plangebied is weinig ruige begroeiing aanwezig waardoor het mogelijk weinig geschikt is voor soorten als woelmuizen. Binnen de houtwallen is de laag en dicht struikgewas aanwezig wat wel ruimte kan bieden aan kleine knaagdieren zoals muizen. Uitwerpselen zijn echter niet waargenomen.

De hermelijn is een carnivoor specialist en eet voornamelijk konijnen (voornamelijk mannelijk hermelijn), woelratten en aardmuizen. Vogels vormen ook een onderdeel van het dieet. In het plangebied zijn geen burchten waargenomen welke duiden op aanwezigheid van konijn. Wel is aan de rand van het plangebied een kleine oeverzone aanwezig met ruige begroeiing waar woelratten en watervogels voor kunnen komen. Ook kunnen in de houtwal soorten als merel en zanglijster voorkomen.

De bunzing is een opportunist en past zich gemakkelijker aan de lokale en seizoensgebonden situatie aan. Zijn dieet is veelzijdig en varieert van amfibieën tot kleine zoogdieren en plantaardig voedsel zoals bessen en vruchten. In het plangebied zijn hoogstwaarschijnlijk voldoende amfibieën aanwezig langs de slootkanten. Daarnaast zijn vruchtdragende struiken zoals bramen aanwezig in de stroken met ruigte (Figuur 3.3).

Figuur 3.3. Vruchtdragende struiken zoals bramen kunnen voedsel bieden aan soorten als bunzing.

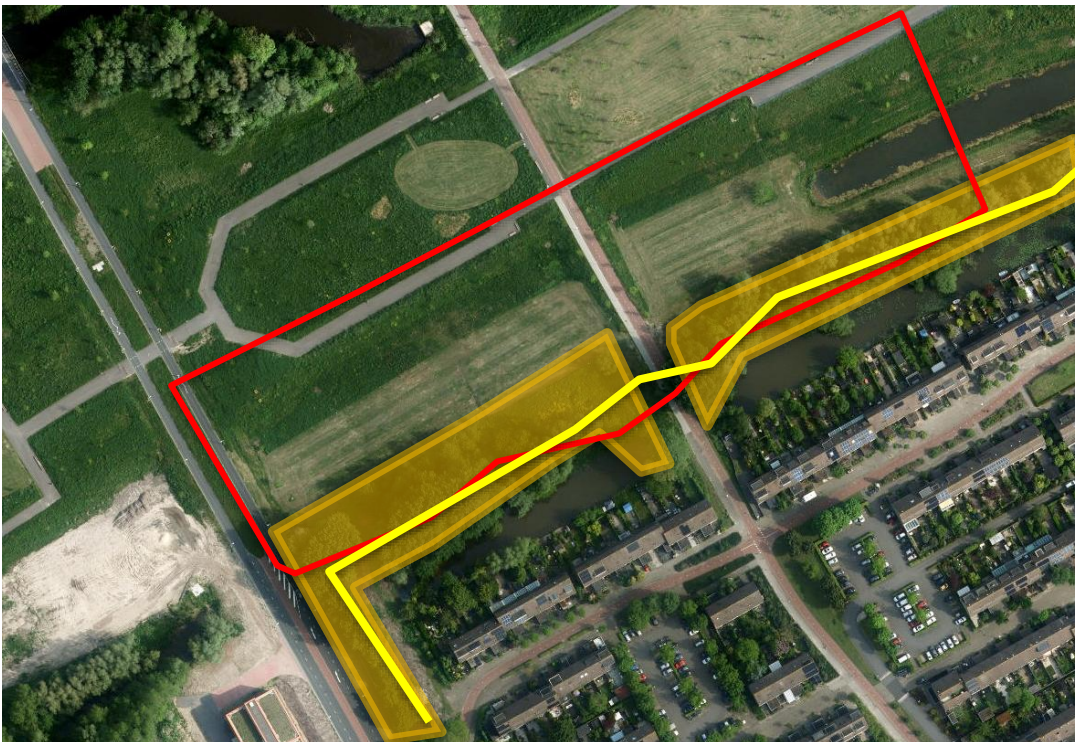
Verbinding

Verbindingen en dekking zijn van essentieel belang voor kleine marterachtigen. Indien het landschap geen juiste verbindingen bevat kunnen marterachtigen zich moeilijk verplaatsen, is er vaak ook minder voedselaanbod en zijn verblijfplaatsen niet veilig.

Aan de oostzijde van het plangebied is een dichte strook met ruige begroeiing en houtwal aanwezig. Deze strook loopt door buiten het plangebied en vormt een potentiële verbinding met het dichtbijgelegen Gaasperpark en Riethoek. Daarnaast staat deze strook in verbinding met overige groene delen van het Brasapark (Figuur 3.4). Het gedeelte wat in gebruik is als park bevat te weinig beschutting door het kort maaien van de vegetatie. Daarnaast vindt op deze grasvelden veel recreatie plaats. Verbindingen en dekking zijn schematisch weergegeven op kaart (Figuur 3.5).

Figuur 3.4. Doorlopende groenstructuren en houtwallen langs het plangebied.

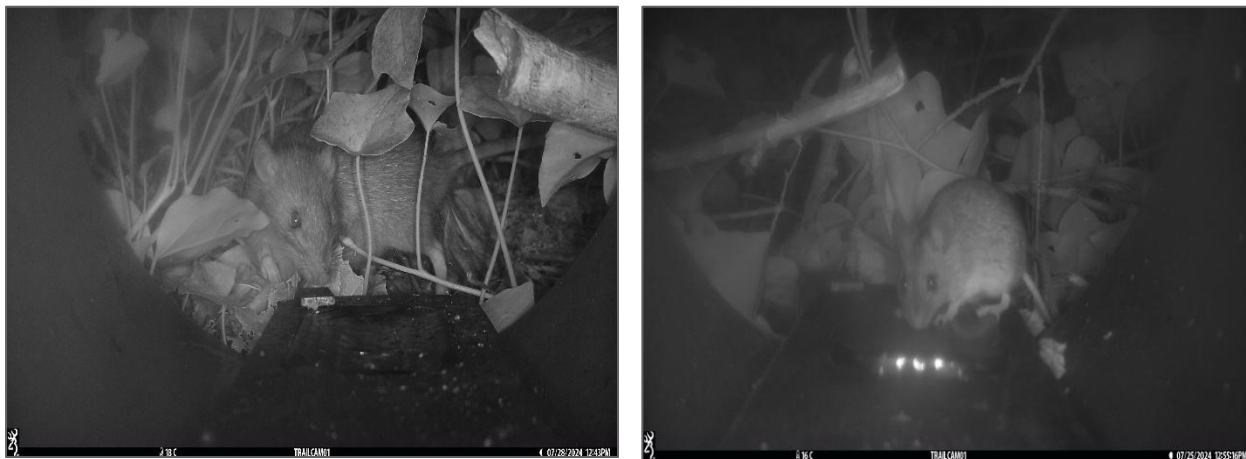
Figuur 3.5. Het plangebied (rode omlijning) met een schematische weergave van verbindingen (gele lijnen) en dekking (oranje vlakken) in het landschap.

3.1.2 Onderzoek struikrovers

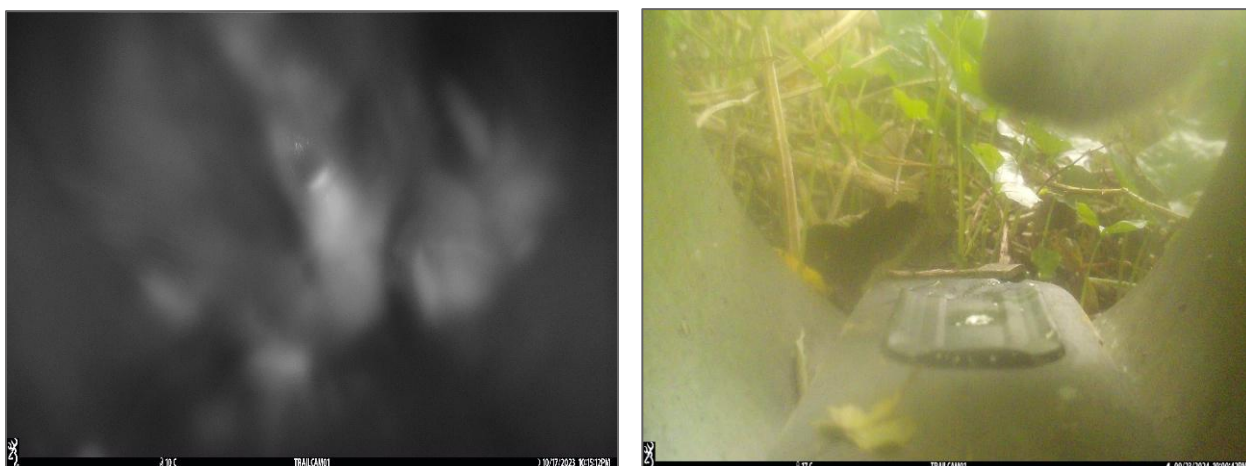
Tijdens het uitlezen van de camerabeelden zijn geen waarnemingen van kleine marterachtigen gedaan. Doordat er 4 camera's strategisch geplaatst zijn en het plangebied relatief klein is, kan het voorkomen van deze soorten binnen het plangebied op basis van het onderzoek uitgesloten worden. Wel is gedurende het vleermuisonderzoek een Amerikaanse nerts waargenomen. De

Amerikaanse nerts behoort tot de familie van de marterachtigen maar komt van oorsprong niet voor in Europa en betreft een exoot. Dit dier is gezien ter hoogte van de brug behorend tot het Bijlmerpleinpad.

Wel zijn verschillende andere dieren waargenomen. Dit betreffen verschillende soorten knaagdieren waaronder bruine rat, huismuis en bosmuis (Figuur 3.6). Ook zijn verschillende vogels zoals winterkoning en roodborst waargenomen. Daarnaast zijn waarnemingen gedaan van huiskatten en honden. Een uitgebreid overzicht van verschillende foto's is opgenomen in de bijlage.

Figuur 3.6. Beelden van bruine rat en huismuis afkomstig van de struikrovers.

Figuur 3.7. Beelden van huiskat en hond.

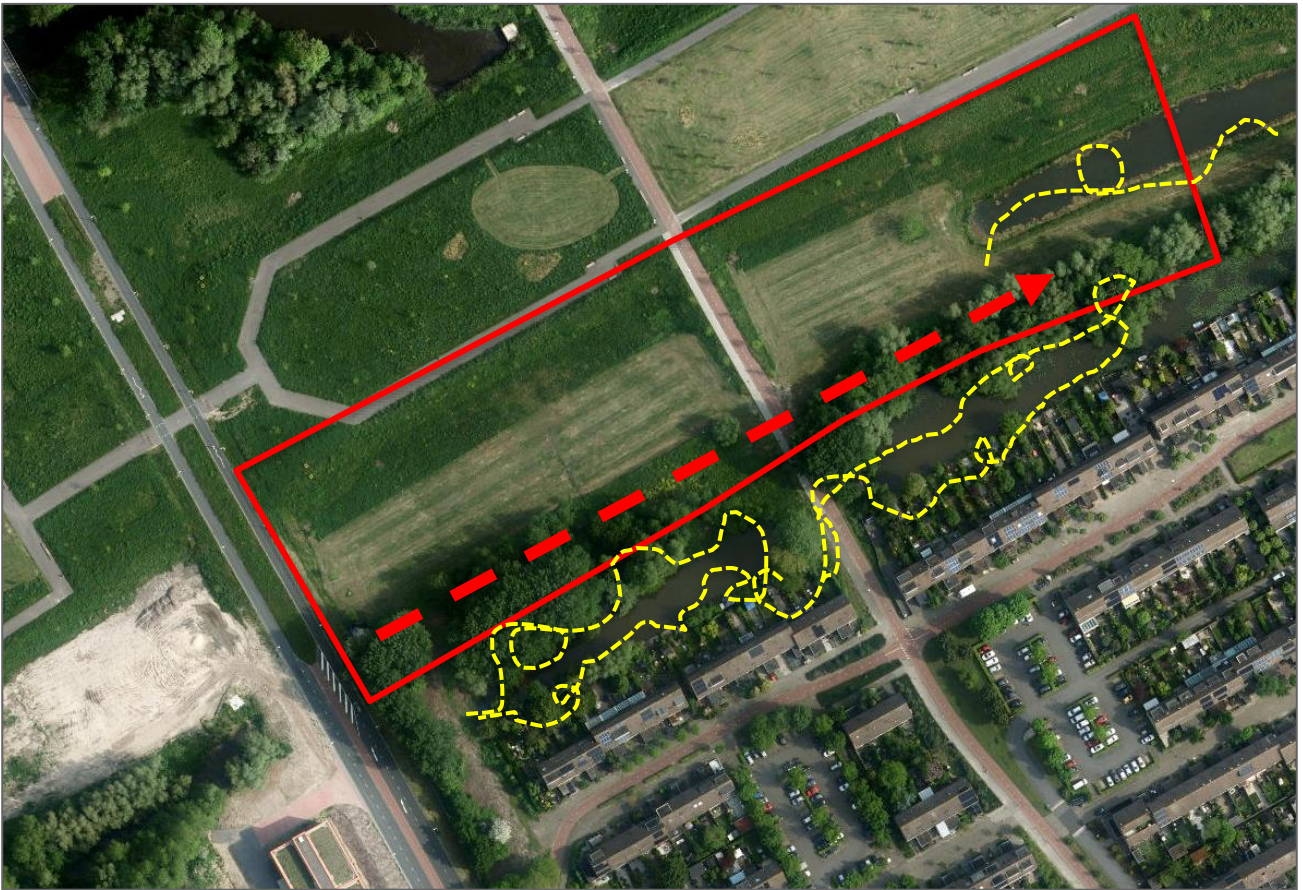
3.2 Vleermuizen

3.2.1 Veldbezoek 3 juni

Gedurende het veldbezoek op 3 juni zijn alleen gewone dwergvleermuizen waargenomen. Het betrof een beperkt aantal dieren, namelijk maximaal 5 verspreid over de gehele avond. De overige waarnemingen betrof dieren die verspreid in en om het plangebied werden waargenomen, zonder duidelijk patroon of langdurige aanwezigheid. De eerste vleermuis vloog van oost naar west langs de houtwal parallel aan de noordwestzijde van het water. Om 22:23 was gedurende 10 minuten een foeragerend dier aanwezig tussen de bomen in de houtwal. Vanaf 22:39 (voldoende donker) ontstond een meer verspreid beeld met foeragerende gewone dwergvleermuizen langs de houtwal, boven het park en het grasveld aan de zuidwestzijde van de houtwal. Omstreeks 22.37 werd een Amerikaanse nerts waargenomen welke overstak bij de brug van het Bijlmerpleinpad.

3.2.2 Veldbezoek 10 augustus

Gedurende het veldbezoek op 10 augustus is duidelijk waargenomen dat de houtwal werd gebruikt als vliegrouete van west naar oost. Tussen 21.58 en 22:24 uur vlogen hier 12 gewone dwergvleermuizen voorbij. Een deel van deze dieren werd foeragerend waargenomen aan de oostzijde van het onderzoeksgebied. Boven de watergang tegen de bebouwing en de vijver in het park (noordoostpunt van het plangebied) werden verspreid over de avond, gedurende langere tijd enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Afgezien van gewone dwergvleermuizen werden geen andere vleermuissoorten waargenomen.

Figuur 3.8. Plangebied (rood omkaderd) met vliegroute van gewone dwergvleermuis (rood onderbroken pijl) en foerageeractiviteit (geel onderbroken lijnen).

4 Toetsing aan het Besluit activiteiten leefomgeving

In dit hoofdstuk is een analyse gemaakt van de te verwachten effecten van de werkzaamheden op het leefgebied van kleine marterachtigen en vliegrouwe en/of foerageergebied van vleermuizen. De bevindingen zijn hierbij getoetst aan het Besluit activiteiten leefomgeving.

4.1 Schadelijke handelingen

De soortenbescherming in het Bal is opgesplitst in drie verschillende regimes: 11.2.2 Bal: omgevingsvergunning soorten Vogelrichtlijn, 11.2.3 Bal: omgevingsvergunning soorten Habitatrichtlijn en als laatste 11.2.4 Bal: omgevingsvergunning andere soorten. Onder elk regime worden handelingen opgenoemd welke schadelijk kunnen zijn voor de soort en daardoor vergunningsplichtig zijn. Deze worden in onderstaande tabel uitgebreid beschreven.

Tabel 4.1 Overzicht schadelijke handelingen die leiden tot een vergunningsplichtig geval per beschermingsregime (bron: Soortenbescherming bij ruimtelijke ontwikkeling, Ministerie van Economische Zaken, 2016)

Schadelijke handelingen Vogelrichtlijn (art. 11.37 Bal)	Schadelijke handelingen Habitatrichtlijn (art. 11.46 Bal)	Schadelijke handelingen andere soorten (art. 11.54 Bal)
Het opzettelijk doden of opzettelijk vangen van van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in art. 1	Het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren Hrl bijlage IV, onder a, Bern bijlage II, Bonn bijlage I (ex. vogels art. 1 Vrl)	Het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder A
Het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels, of het opzettelijk wegnemen van nesten van die vogels	Het opzettelijk verstoren van dieren	Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren
Het rapen en onder zich hebben van eieren van vogels	Het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren	Het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B
Het opzettelijk storen van vogels	Het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren	Het verbod geldt niet voor bosmuis, huisspitsmuis en veldmuis, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden
Het verbod op het opzettelijk storen van vogels, geldt niet, als het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de vogelsoort	Het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b Hrl of bijlage I verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied	Het verbod geldt niet als de activiteit uitvoering geeft aan een instandhoudingsmaatregel of passende maatregel
Het verbod geldt niet als de activiteit uitvoering geeft aan een instandhoudingsmaatregel of passende maatregel	Het verbod geldt niet als de activiteit uitvoering geeft aan een instandhoudingsmaatregel of passende maatregel	

4.2 Kleine marterachtigen

Uit het aanvullende onderzoek is gebleken dat het plangebied geen deel uitmaakt van het (essentieel) leefgebied van kleine marterachtigen. Deze zijn in het geheel niet waargenomen waardoor ervan uit gegaan kan worden dat bunzing, hermelijn en/of wezel niet aanwezig zijn. Dit kan veroorzaakt worden door gebrek aan voldoende leefomgeving in combinatie met grote recreatiedruk, druk door predatie van honden en huiskatten en concurrentie door exoten zoals Amerikaanse nerts. Er is bij voorgenomen ontwikkeling geen sprake van mogelijk schadelijke handelingen welke vergunningsplichtig zijn.

4.3 Vleermuizen

Uit het aanvullend onderzoek is gebleken dat de houtwal met achterliggende watergang in gebruik is als vliegroute voor ten minste 12 gewone dwergvleermuizen. De dieren benutten de houtwal parallel aan de watergang als lijnvormig oriëntatie element. Een deel van de langs vliegende vleermuizen is ook foeragerend waargenomen, hierdoor kan gesteld worden dat de vliegroute geen strak afgebakende lijn is maar een zone waarlangs de dieren zich (foeragerend) verplaatsen. Hierbij wordt ook de watergang en structuren behorend tot de tuinen aan de zuidwestzijde van de watergang gebruikt. Dit beeld sluit ook aan bij de observatie van 3 juni waarbij het aantal waargenomen gewone dwergvleermuizen lager lag.

Gelet op de wijze waarop gewone dwergvleermuizen gebruik maken van het landschap en de tolerantie van de soort voor licht betreft de houtwal op zichzelf geen essentiële gebiedsfunctie. Bij de voorgenomen werkzaamheden wordt een deel van deze houtwal gerooid. Door de strook die langs de watergang blijft staan in combinatie met de oever, het water en aansluitende tuinen blijft een lijnvormig element behouden waarlangs vleermuizen zich kunnen oriënteren en foerageren. Ook aan de andere (noordwest) zijde van het park bevindt zich een watergang met begeleidende begroeiing in de oost-westlijn die als vliegroute kan dienen. Dit is gedurende eerdere onderzoeken voor het Brasapark ook vastgesteld (Aanvullend onderzoek marterachtigen en vleermuizen H-buurt Amsterdam, 01-11-2023 *idverde* Advies). Er is geen sprake van direct negatieve effecten of mogelijke schadelijke handelingen die vergunningsplichtig zijn op gewone dwergvleermuizen bij uitvoering van de voorgenomen ontwikkeling. Om indirect negatieve effecten (door bijvoorbeeld lichtuitstraling) te voorkomen en het gebruik van het omliggende landschap door vleermuizen ook in de toekomstige mogelijk te maken worden (in het kader van de zorgplicht) onderstaande voorzorgsmaatregelen voorgeschreven:

Voorkom uitstraling van licht naar de omgeving. Dit kan door het aantal lichtbronnen te beperken, lampen beperkt te laten branden en gebruikt te maken van object gerichte armatuur waardoor uitstraling naar de omgeving zo veel als mogelijk wordt voorkomen.

4.4 Algemene broedvogels en grondgebonden zoogdieren

Tijdens het onderzoek zijn meerdere algemene broedvogels en grondgebonden zoogdieren waargenomen, zowel tijdens de veldbezoeken als op de beelden van de struikrovers. Voor algemene zoogdieren als mol, egel en muizen geldt een omgevingsverordening bij flora- en fauna-activiteit en is een vrijstelling van toepassing. Wel dient voldaan te worden aan de zorgplicht (art. 11.27 Bal). Om te voldoen aan de zorgplicht dient men tijdens de werkzaamheden bij het aantreffen van een exemplaar deze de gelegenheid te geven om te ontkomen.

Om broedvogels te beschermen is het noodzakelijk om verstorende werkzaamheden (zoals het maaien van hoge vegetatie of egaliseren van de bodem) uit te voeren buiten de broedperiode (ca. maart - augustus). Op deze manier worden schadelijke handelingen op de Vogelrichtlijn (art 11.37 Bal) voorkomen.

5 Conclusie en advies vervolgstappen

In dit hoofdstuk is de conclusie en het advies opgenomen. Aangegeven is of sprake is van schadelijke handelingen ten aanzien van het Bal bij de geplande werkzaamheden.

5.1 Kleine marterachtigen

Binnen het plangebied zijn geen exemplaren, verblijfplaatsen of essentieel leefgebied van kleine marterachtigen aanwezig. De voorgenomen ontwikkeling kan uitgevoerd worden zonder omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit. Verdere vervolgstappen zijn niet van toepassing.

5.2 Vleermuizen

De zone tussen het park en de huizen aan de zuidzijde (inclusief de houtwal, watergang en oeverzone) vormen een essentiële vliegroutes en foerageergebied voor vleermuizen. Deze valt slechts gedeeltelijk binnen het plangebied. Bij de voorgenomen ontwikkeling zoals kap van een deel van de houtwal blijft de zone als gebiedsfunctie voor vleermuizen behouden. Daarmee kan de voorgenomen ontwikkeling uitgevoerd worden zonder omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit. Grootschalige uitstraling van licht naar deze zone in een toekomstige situatie dient echter voorkomen te worden omdat dit licht negatieve effecten kan hebben op de aanwezige langsvliegende en foeragerende vleermuizen en daarmee vergunningsplichtig kan zijn. Verlichting dient vleermuisvriendelijk te worden ingericht, indien dit niet mogelijk is dient een vergunning aangevraagd te worden. Voor de inrichting van dergelijke verlichting kan een ecologisch werkprotocol opgesteld worden waarin deze maatregelen en overige maatregelen ten behoeve van de zorgplicht worden opgenomen.

5.3 Zorgplicht

Te allen tijde geldt voor alle soortgroepen (met uitzondering van invasieve exoten) de zorgplicht. Het is van belang dat iedereen bij de uitvoering van de werkzaamheden zich hiervan bewust is. Geadviseerd wordt om activiteiten die nadelig zijn voor in het wild levende dieren en planten, in redelijkheid zo veel mogelijk nalaat of maatregelen te nemen om onnodige schade aan deze soorten te voorkomen. Bij het aantreffen van diersoorten moeten deze de kans worden gegeven om de werkzaamheden te ontvluchten.

Ook dient ten allen tijden rekening gehouden te worden met broedvogels. Iedere in Nederland voorkomende vogel is beschermd op het moment dat deze broedt. Om te voorkomen dat met de werkzaamheden broedgevallen aanwezig zijn, dienen werkzaamheden gestart te worden buiten de broedperiode (15 maart tot 15 augustus).

Bronnen

Bij12. (2024). Kleine marterachtigen. <https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2024/01/Kennisdocument-kleine-marterachtigen.pdf> 1.0.pdf

Bouwens, S. (2017). Handreiking kleine marters in relatie tot soortenbescherming. Provincie Noord-Brabant.

Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J.B.M., Canters, K.J., Buys, J.C. (2016). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center. P. 236-264.

Zoogdierverseniging. (2024). Bunzing. <https://www.zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten/bunzing>. Laatst geraadpleegd op: 16 oktober 2024.

Zoogdierverseniging. (2024). Wezel. <https://www.zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten/wezel>. Laatst geraadpleegd op: 16 oktober 2024.

Zoogdierverseniging. (2024). Hermelijn. <https://www.zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten/hermelijn>. Laatst geraadpleegd op: 16 oktober 2024.

Netwerk Groene Bureaus (2021). Vleermuisprotocol 2021.

Bijlage 1 – Impressie beelden van struikrovers

